

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc bài thơ:

Thuốc đắng

(Cho Ngọc Trâm)

*Con sốt thiêu con trên giàn lửa
Cha cũng có thể thành tro nữa
Thuốc đắng không chờ được rồi
Giữ tay con*

Cha đổ

Ngậm ngùi thả lòng chén vui...

*Con ơi! Tí tách sương rơi
Nhọc nhằn vất qua đêm lạnh
Và những cánh hoa mỏng mảnh
Đưa hương phải nhờ rế cay.*

*Mồ hôi keo thành chai tay
Mùa xuân tràn vào chén đắng
Tuổi cha nước mắt lặng lặng
Sự thật khóc òa vu vơ.*

*Con đang ăn gì trong mơ
Cha để chén lên cửa sổ
Khi lớn bằng cha bây giờ
Đáy chén chắc còn bão tố.*

(Giọt nắng, Mai văn Phần, NXB Hội văn nghệ
Hải Phòng, 1992, tr. 8)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Chỉ ra dấu hiệu để xác định thể thơ của văn bản.

Câu 2. Tìm những từ ngữ miêu tả hành động và tâm trạng của người cha trong khổ thơ thứ nhất.

Câu 3. Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ ẩn dụ trong hai câu thơ:

*Và những cánh hoa mỏng mảnh
Đưa hương phải nhờ rế cay.*

Câu 4. Việc sử dụng hình thức lời tâm tình trong bài thơ có tác dụng gì?

Câu 5. Từ chia sẻ về chén thuốc- cuộc đời của người cha với con trong hai câu thơ *Khi lớn bằng cha bây giờ/ Đáy chén chắc còn bão tố*, em hãy bày tỏ suy nghĩ về cách ứng xử cần có của mỗi người trước những khó khăn, thử thách trong cuộc sống.

II. LÀM VĂN (7,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Thầy David McCullough, giáo viên môn Tiếng Anh tại một trường trung học ở Boston (Mỹ), trong ngày tốt nghiệp cho học sinh lớp 12, đã phát biểu:

Các em không hề đặc biệt, và cũng chẳng phải những người xuất chúng. (...) nếu tất cả mọi người đều nghĩ mình đặc biệt, thì cuối cùng chẳng có ai đặc biệt cả. (...) Đừng nghĩ mình là số một.

(<https://vietnamnet.vn/bai-phat-bieu-tot-nghiep-gay-chan-dong-nuoc-my-76212.html>)

Từ nội dung lời phát biểu, theo em, có nên *nghĩ mình là số 1*? Hãy viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) trình bày quan điểm của bản thân về vấn đề trên.

Câu 2. (5,0 điểm)

Nhà thơ Mai Văn Phan chia sẻ:

Viết để thức tỉnh những điều tốt đẹp nhất trong mỗi con người, làm cho họ được sống người hơn trong một thế giới ngày càng ảo.

(Trích *Viết có thể thay đổi thế giới*, Mai Văn Phan, *Viết & đọc – Chuyên đề mùa hạ 2023*, Nhiều tác giả, NXB Hội Nhà văn, 2023, tr. 267)

Bằng việc phân tích đoạn trích trong truyện ngắn *Lạm còi* của Nguyễn Ngọc Tu⁽¹⁾, em hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

(Tóm tắt phần đầu: *Vì trộm tiền trong túi mẹ để đi chơi điện tử, tôi bị ba đánh 2 roi rất đau. Tôi hận ba và quyết tâm bỏ nhà đi để trả thù ba mẹ. Tình cờ, tôi gặp Lạm, cậu bé 15 tuổi, bị mẹ bỏ rơi từ khi còn đỏ hỏn. Lạm được một bà bán bánh mì thương tình cứu mang.*)

...Thằng Lạm lắc đầu ra chiều chán nản:

- Thiệt⁽²⁾ đó, biết sao tao đen thui vậy hôn⁽³⁾?- Nó chìa ra cái mặt như chàm cháy – tao bị bỏ ngoài nắng đó. Hồi đó ở ngã tư này vắng hoe hà, tao nằm khóc cả buổi mà đâu có ai hay. Tới chùng đói quá tao mới khóc, tao khóc rồn rồn⁽⁴⁾ luôn, tao mạnh miệng từ hồi nhỏ mà. Rồi cái có bà dì bán bánh mì chạy lại, bông⁽⁵⁾ lên, đâu có sữa, bà dì mới móc ruột bán mì cho tao trấp trấp⁽⁶⁾ đỡ, dè đâu tao ăn hết ổ bánh mì luôn. Bà dì thấy tao dễ nuôi, nuôi luôn, sau này, tao kêu bà bằng ngoại. Tao lớn mà hồng⁽⁷⁾ tốn một miếng sữa nào hết, hay chưa?

Thằng Lạm hỏi tôi bằng giọng tự hào. Tôi tròn con mắt nhìn nó. Tôi cứ tưởng nó nói chơi. người ta có thể lớn lên nhờ bánh mì à? Còn tôi, mẹ tôi nói từ một tuổi cho tới bốn tuổi, tôi uống hết ba trăm mười lăm hộp sữa bột, vậy mà còn bệnh lên bệnh xuống ột thảm thương. Ba tôi nói thêm, nuôi tôi cực⁽⁸⁾ ghê lắm. Giờ này hai người ở đâu mà sao không lại rước⁽⁹⁾ tôi ta? Gió đang lạnh thấy mồ⁽¹⁰⁾ đi.

- Sao mày đi bụi? - thằng Lạm chột hỏi.

- Ba tao – tôi chép miệng ra vẻ oan ức. Ba tao đánh tao.

- Ý, bị đòn hả?- Tự nhiên nó hào hứng. Bị đánh bằng gì?

- Bằng roi, cây roi dài thiệt dài (nhưng cây roi ba đánh tôi là cây thước thợ may của mẹ, cụt ngắn hà). Bự⁽¹¹⁾ tổ cha vậy nè .

Tôi đưa bấp tay óm⁽¹²⁾ ròm ra.

- Đánh nghe đau mà chắc đã⁽¹³⁾ lắm hen?

Giọng thằng Lạm vừa hồ hởi vừa có vẻ ganh tị.

- Mày sướng thiệt (trời, bị đánh mà sướng nổi gì). Vậy mà còn bỏ nhà đi. Đồ ngu!

Tự nhiên vậy rồi nó chửi tôi à. Tôi cãi:

- Mày đâu có má có ba đâu có biết. Người lớn khó dữ lắm.

- Chẳng thà có má, có ba, bị rầy⁽¹⁴⁾ gì trao cũng chịu - thằng Lạm trở nên trầm ngâm, coi nó già quá trời!- Nhưng mày đừng có lo, tao ngồi đây thế nào cũng gặp má tao thôi. Thế nào má đi qua má cũng nhìn ra tao. Mai mốt bị rầy, bị đòn cho đã.

Tự nhiên tôi thấy thương thằng Lụm quá. Nó kể với tôi, nó đã chờ má nó từ hồi bảy tuổi tới giờ. Ban ngày nó đi bán bánh mì, ban đêm nó mới ra đây. Nó nói chừng nào nó giàu nó thôi bán bánh mì vì biết đâu má nó vẫn thường qua đây ban ngày mà không thấy nó. Nó chột hỏi:

- Mấy sường thấy mồ mới bị đánh tí đã bỏ đi. Bây giờ mấy có dám đối với tao không? Ở một mình buồn lắm, mấy ngu thì thôi đi.

Thằng Lụm nói với giọng kẻ cả⁽¹⁵⁾. Tôi giật mình, bây giờ có ông tiên nào hiện ra để đổi vị trí hai đứa, chắc tôi buồn lắm. Ủ, có lẽ, ở nhà, bị rầy bị đánh vẫn hơn đi bán bánh mì, ngủ bờ ngủ bụi như vậy. Ở nhà, giờ này, mẹ khuấy cho tôi một ly sữa uống trước khi đi ngủ (mèn ơi, cũng gần 14 tuổi rồi mà ...như con nít), mẹ hỏi tôi đánh răng chưa, tôi nói rồi, mẹ không tin biểu tôi nhe răng ra, thừa lúc hai mà tôi phồng phồng, mẹ sẽ hôn tôi. Giờ này, nếu tôi đang mãi đọc truyện tranh, ba sẽ biểu tôi cất sách, đi ngủ, ba sẽ ém mừng, tắt đèn giùm tôi khi bước ra căn phòng dán đầy hình ảnh Đôremon và Siêu Nhân.

Thằng Lụm “còi” làm tôi hối hận và nhớ ba mẹ quá chừng. Tôi muốn trở về. Tôi ngồi im lặng suy nghĩ trong khi thằng Lụm đứng dậy để nhìn mỗi khi có một lượt xe dừng lại trước đèn đỏ. Tôi chột sợ quá, có khi nào ba mẹ giận bỏ tôi luôn như thằng Lụm không. Ba mẹ sẽ sanh nhiều thiệt nhiều em khác còn tôi thì biết kiếm đâu ra ba mẹ khác bây giờ. Tôi ngồi lo lắng đến mức, khi ba mẹ tôi ghé xe lại dưới đường tôi còn không hay. Thấy bóng mẹ đứng sịch trước mặt mình, tôi bật khóc:

- Con tính đâu ba mẹ bỏ con luôn rồi.

Mẹ không vỗ vập ôm lấy tôi mà diềm đậm cầm bàn tay tôi bóp mạnh, còn ba thì vỗ vỗ vào đầu tôi.

- Con hư quá. Con đừng làm vậy ba mẹ buồn.

Thằng Lụm đứng trân trân nhìn tôi vớ đôi mắt buồn tủi. Tôi quẹt nước mắt bước lại gần nó, bất giác tôi gọi thằng Lụm bằng anh:

- Em về nghen, anh Lụm.

Thằng Lụm gật đầu, nó ngẩng lên nhìn ba mẹ tôi rồi quay lại:

- Ba má mấy hiền lắm phải không?

- Ủ, sao anh biết?

Nó ra về ta đây:

- Nhìn tướng là biết – rồi nó mơ màng – ba má tao cũng hiền, tao tin vậy.

Mẹ lại gần nắm tay tôi, mẹ nói “Về đi con, khuya rồi, mai còn đi học”, quay qua thằng Lụm, mẹ hỏi “Còn cháu? Cháu không về nhà à?” Thằng Lụm cảm động, lắc đầu, nó nói trống không:

- Mai mốt ra đây chơi, nghen mày!

Tôi vừa ngoái vừa gật đầu. Ba tôi hỏi ai, tôi trả lời “Bạn con. Anh Lụm. Anh Lụm tội nghiệp lắm ba à...”. Không biết thằng Lụm “còi” có biết tôi đang kể về nó không mà nó nhìn theo xe tôi đến khuất thì thôi. Khi tôi ngoái lại, dưới đèn sáng rực, tôi thấy trong mắt nó lấp lánh những giọt nước. Tôi ngồi giữa ba và mẹ, nghe ảm hẩn lên. Tôi lên tiếng:

- Bữa nào ba mẹ cho con lại thăm anh “Lụm Còi” ba mẹ ha!

(Xa xóm mũi, Nguyễn Ngọc Tư, NXB Kim Đồng, 2016, tr. 20 – 30)

⁽¹⁾ Nguyễn Ngọc Tư, sinh năm 1976, quê ở xã Tân Duyệt, huyện Đầm Dơi, tỉnh Cà Mau, là cây bút thành công với nhiều thể loại: truyện ngắn, tản văn, tiểu thuyết... Chị bắt đầu sự nghiệp văn chương từ khi còn rất trẻ và nhanh chóng nổi tiếng với phong cách viết chân thực, giản dị, đậm chất Nam Bộ. Tác phẩm của chị thường kể về những con người éo le, những số phận chìm nổi nhưng có tâm hồn chân chất hồn hậu. Chị được biết đến với tập truyện mang tên “Cánh đồng bất tận”. “Cánh đồng bất tận” nhận giải thưởng của Hội nhà văn Việt Nam năm 2006 và truyện ngắn cùng tên đã được chuyển thể thành phim điện ảnh năm 2010.

⁽²⁾ Thiệt: sự thật

⁽³⁾ hôn: phải không

⁽⁴⁾ khóc rồn rồn: khóc to

⁽⁵⁾ bông: bé

⁽⁶⁾ tráp tráp: đút vào miệng

⁽⁷⁾ hồng: không

⁽⁸⁾ cực: vất vả, cực nhọc

⁽⁹⁾ rước: đưa, đón

⁽¹⁰⁾ lạnh thấy mồ: rất lạnh

⁽¹¹⁾ Bự: rất to

⁽¹²⁾ óm: gầy gò

⁽¹³⁾ đã: sung sướng

⁽¹⁴⁾ rầy: la mắng

⁽¹⁵⁾ kẻ cá: người bề trên

..... Hết

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm

Họ và tên thí sinh:..... Số báo danh:.....

Chữ kí của giám thị số 1 : Chữ kí của giám thị số 2: